

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	3Tdo/16/2025
Identifikačné číslo spisu:	4123010755
Dátum vydania rozhodnutia:	24.09.2025
Meno a priezvisko:	JUDr. Petr Kaňa
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2025:4123010755.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu JUDr. Petra Kaňu a členov senátu JUDr. Jany Kostolanskej a JUDr. Emila Dubňanského na neverejnom zasadnutí konanom 24. septembra 2025 v Bratislave, v trestnej veci obvineného N. D. pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3, ods. 4 písm. c), ods. 6 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, o dovolaní obvineného N. D. proti uzneseniu Krajského súdu v Nitre z 11. apríla 2024, sp. zn. 4To/23/2024, takto

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku sa dovolanie obvineného N. D. o d m i e t a.

Odôvodnenie

Okresný súd Nitra (ďalej tiež „súd I. stupňa“) rozsudkom zo 14. februára 2024, sp. zn. 6T/36/2023, uznal obvineného N. D. za vinného pre obzvlášť závažný zločin nedovolenej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3, ods. 4 písm. c), ods. 6 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, na tom skutkovom základe, že:

od bližšie nezisteného obdobia začiatkom roku 2020 až do dňa 19. 01. 2023, na neznámom mieste od neznámej osoby, neoprávnene bez príslušného povolenia Ministerstva zdravotníctva SR zadovážoval psychotropnú látku metamfetamín zvanú „pervitín“, a to pre osobnú spotrebu, ale aj za účelom predaja alebo poskytnutia konečným užívateľom drog, tento prechovával v mieste svojho trvalého pobytu v T., ako aj všade tam, kde sa zdržiaval a počas osobného stretnutia, resp. po predchádzajúcom telefonickom rozhovore, v Topoľčanoch a okolí predával obvykle jednu dávku drogy pervitín za sumu 10 € alebo ju konzumentom poskytol bezodplatne, a to najmä S. L., S. Q., N. J., K. C., K. H., ako aj iným doposiaľ nestotožneným osobám, pričom účinná látka drogy zvanej pervitín - metamfetamín je zaradená v zmysle zákona č. 139/1998 Z. z. o omamných látkach, psychotropných látkach a prípravkoch v znení neskorších predpisov do II. skupiny psychotropných látok.

Za to súd I. stupňa obvinenému uložil podľa § 172 ods. 6 Trestného zákona, nezistiac poľahčujúcu

okolnosť podľa § 36 Trestného zákona ani priťažujúcu okolnosť podľa § 37 Trestného zákona, s použitím § 38 ods. 2 Trestného zákona, trest odňatia slobody vo výmere 10 rokov, na výkon ktorého ho podľa § 48 ods. 4 Trestného zákona zaradil do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia.

Ďalej mu uložil podľa § 60 ods. 1 písm. a) Trestného zákona aj trest prepadnutia týchto vecí: 1ks mobilný telefón zn. Samsung, typ: Z. SM-O Z. O bielej farby, IMEI1: XXXXXXXXXXXXXXXX/XX, IMEI2: XXXXXXXXXXXXXXXX/XX, s vloženými SIM kartami Tesco Mobile č. XXXXXXXXXXXXXXXX a 4KA SK č. XXXXXXXXXXXXXXXX, a 1 ks mobilný telefón zn. Motorola, typ: Z. M K. E N., bledomodrej farby, IMEI č. XXXXXXXXXXXXXXXX, s vloženou SIM kartou Tesco Mobile č. XXXXXXXXXXXXXXXX, ktoré sú evidované v zozname doličných vecí vedených na Krajskom riaditeľstve Policajného zboru v Nitre pod číslom X/XXXX konštatujúc, že podľa § 60 ods. 5 Trestného zákona sa vlastníkom prepadnutých vecí stal štát.

Podľa § 76 ods. 1, § 78 ods. 1 Trestného zákona tiež obvinenému uložil ochranný dohľad na 2 roky, konštatujúc aj povinnosť obvineného v zmysle § 77 ods. 1 písm. a), b), c) Trestného zákona po prepustení z výkonu trestu odňatia slobody oznamovať potrebné údaje o spôsobe a zdrojoch svojej obživy a tie aj preukazovať, osobne sa hlásiť v určených lehotách a vopred oznamovať vzdialenie sa z miesta bydliska uvedeného v rozhodnutí súdu.

Krajský súd v Nitre (ďalej tiež „odvolací súd“) uznesením z 11. apríla 2024, sp. zn. 4To/23/2024 (ďalej tiež „napadnuté uznesenie“) odvolanie obvineného proti prvostupňovému rozsudku podľa § 319 Trestného poriadku (ako nedôvodné) zamietol.

* * *

Proti uzneseniu odvolacieho súdu podal obvinený N. D. v zákonnej lehote jednak sám 9. decembra 2024 (č. l. 802 - 806), tak aj prostredníctvom obhajcu 7. februára 2025 (č. l. 813-814) dovolanie, v ktorom uplatnil dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Po sumarizácii výrokovej časti rozsudku súdu I. stupňa a uznesenia odvolacieho súdu obvinený uviedol, že 8. februára 2024 bol Národnou radou Slovenskej republiky (ďalej tiež „národná rada“) prijatý zákon č. 40/2024 Z. z., voči ktorému bol podaný návrh na začatie konania pred Ústavným súdom Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“) o nesúlade tohto zákona. Na základe nálezu ústavného súdu dňa 6. augusta 2024 nadobudla účinnosť aj napadnutá časť novely zákona č. 40/2024 Z. z. Novela sa výrazným spôsobom dotýka aj drogových trestných činov, a v tejto súvislosti sa nanovo upravuje mechanizmus určovania rozsahu spáchania drogových trestných činov, a výrazným spôsobom sa znižujú trestné sadzby.

Je presvedčený o tom, že v záujme zachovania spravodlivosti mal okresný súd odročiť pojednávanie, ktoré sa konalo 14. februára 2024, keďže už mal vedomosť o tom, že dňa 8. februára 2024 bola národnou radou schválená novela Trestného zákona s účinnosťou od 15. marca 2024, ktorou sa v jeho prípade pri aplikácii článku 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústava“) bude ním spáchaný skutok posudzovať miernejšie, t. j. ako zločin podľa § 173 ods. 1 ods. 3 písm. a) Trestného zákona, kde sa trestná sadzba pohybuje v rozmedzí 7 až 15 rokov, na rozdiel od starej právnej úpravy, kde je trestná sadzba 10 až 15 rokov. Ak tak neurobil okresný súd, mal tak urobiť krajský súd, ktorý rozhodoval 11. apríla 2024. Z vyjadrenia predsedu ústavného súdu bolo jasné, že v tomto prípade bude rozhodovanie rýchle a bude sa počítat' na týždne a nie na mesiace.

V nadväznosti na uvedené považoval za relevantné poukázať na uznesenie ústavného súdu z 24. apríla 2024, sp. zn. IV. ÚS 202/2024, bod 14/, ktorý následne cituje. Taktiež poukázal aj na závery uznesenia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 15. januára 2013, sp. zn. 2Tdo/69/2012 a rozhodnutie Európskeho súdu pre ľudské práva vo veci Scoppola proti Taliansku, týkajúce sa uplatňovania trestného práva stanovujúceho miernejšie tresty.

Navrhol preto, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v ustanovení § 172 ods. 1, ods. 2 Trestného zákona v jeho neprospech z dôvodu uvedeného v ustanovení § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku; podľa § 386 ods. 2 Trestného poriadku zrušil uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu I. stupňa a prikázal vec súdu I. stupňa na nové konanie a rozhodnutie.

Tiež navrhol, aby bolo podľa § 380 ods. 2 Trestného poriadku rozhodnuté o tom, že sa neberie do väzby, prípadne aby táto bola nahradená dohľadom probačného a mediačného úradníka a písomným sľubom podľa § 80 ods. 1 písm. b), písm. c) Trestného poriadku, ktorý doložil.

V písomnom zdôvodnení dovolania prostredníctvom ustanoveného obhajcu zo 7. februára 2025, podanom elektronicky so zaručeným elektronickým podpisom, obhajca JUDr. Denis Glajch uviedol, že sa pripája k dovolaniu obvineného a preto sa obmedzí na skutkové zdôvodnenie, ktoré podľa jeho názoru prvostupňový ani odvolací súd nebral do úvahy.

Podľa neho v rámci dokazovania nebolo preukázané, že sa skutok stal tak, ako je to uvedené v obžalobe. Vznikli tu jednoznačne pochybnosti o vine obvineného, minimálne však v otázke právnej kvalifikácie skutku. Vznik týchto pochybností opiera jednak o výpoveď obvineného ako aj jednotlivých svedkov, ktoré následne analyzuje. Konkrétne svedok S. L. vo svojej svedeckej výpovedi na hlavnom pojednávaní jednoznačne poprel, že by mu obvinený predával, zadovážal alebo iným spôsobom poskytol omamnú látku. Rozpor so svojou výpoveďou z prípravného konania hodnoverne vysvetlil. Pravdivosť výpovede obvineného je podporená aj svedeckou výpoveďou S. Q., ktorý na hlavnom pojednávaní trval na tom, že mu obvinený žiadne omamné látky nezabezpečil. Rozpor s výpoveďou z prípravného konania vysvetlil svojím zlým zdravotným stavom v čase výsluchu.

K svedeckej výpovedi K. C. zdôrazňuje, že sa jedná o psychiatrického pacienta a má pochybnosti o jeho schopnosti správne interpretovať prežité udalosti. Tieto pochybnosti podporuje aj jeho samotná výpoveď z prípravného konania, ktorá je v priamom rozpore s tým, čo uvádzal na hlavnom pojednávaní.

Obdobné pochybnosti o vine obvineného podporuje aj svedecká výpoveď K. H., ktorý na hlavnom pojednávaní uviedol, že obvinený mu osobne nikdy žiadnu omamnú látku neposkytol, iba mu sprostredkoval kontakt na nejakého známeho, ktorý mu mal poskytnúť pervitín, ktorý nakoniec ani pervitínom nebol.

Výpoveď svedka N. J. o tom, že mu mal obvinený v rokoch 2019 až 2020 zabezpečovať pervitín, sa podľa obvineného nezakladá na pravde, pretože v tom čase nebol užívateľom omamných látok a nebýval na ulici S. v T., kde sa mali údajne stretávať. Po odstraňovaní rozporov pripustil, že si v minulosti obstarával aj heroín a marihuanu od iných nestotožnených osôb.

Vo vzťahu k prepisom odposluchov telekomunikačnej prevádzky zastáva názor, že tieto nepotvrdzujú, že by obvinený mal poskytovať alebo zadovážovať omamné látky. Z nich vyplýva iba to, že obvinený bol nejakým spôsobom v kontakte so svedkami.

V týchto súvislostiach za významné považuje aj to, že pri domovej prehliadke neboli zaistené žiadne omamné látky ani väčší obnos peňazí. Vychádzajúc z uvedeného preto dospel k názoru, že po vykonaní dokazovania pred okresným súdom mu vina dokázaná nebola, alebo minimálne vnikli odôvodnené pochybnosti o jeho vine.

Navrhol preto, aby dovolací súd vyslovil porušenie zákona v jeho neprospech z dôvodu uvedeného v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a zároveň navrhol zrušiť napadnuté uznesenie odvolacieho súdu, ako aj rozsudok súdu I. stupňa a prikázať súdu I. stupňa vo veci znovu konať a rozhodnúť.

* * *

Prokurátor Okresnej prokuratúry Topoľčany v písomnom vyjadrení k dovolaniu obvineného k § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku vyslovil názor, že v prejednávanej veci nie sú splnené dôvody dovolania, pretože začatie trestného konania, vznesenie obvinenia i všetky ďalšie procesné úkony - výsluchy svedkov a ďalšie dokazovanie v prípravnom konaní i na hlavnom pojednávaní, boli v tejto trestnej veci vykonané zákonne a nestranne.

Z obsahu uznesenia Krajského súdu v Nitre vyplýva, že súd mal za nepochybné, že obvinený N. D. svojím úmyselným konaním naplnil všetky zákonné znaky skutkovej podstaty žalovaného obzvlášť závažného zločinu. Súhrn dôkazov vykonaných prvostupňovým súdom vytvoril dostatočne presvedčivý podklad pre záver o absencii dôvodných pochybností v otázkach, že žalovaný skutok sa stal, tento je trestným činom v zmysle obžaloby i napadnutého rozsudku z pohľadu všetkých aplikovaných znakov skutkovej podstaty súdeného obzvlášť závažného zločinu, a že tohto sa dopustil úmyselne obvinený N. D.. Krajský súd sa v odôvodnení svojho rozhodnutia podrobne zaoberal jednotlivými vykonanými dôkazmi, ako aj s obranou obvineného, ktorá bola dôkazne vyvrátená súhrnom viacerých dôkazov, či už výpovedí svedkov, listinných dôkazov alebo znaleckým dokazovaním.

K tvrdeniu obvineného, že súd rozhodoval v čase platnosti dvoch zákonov, teda Trestného zákona a jeho novely zákonom č. 40/2024 Z. z. uviedol, že účinnosť zákona č. 40/2024 bola uznesením ústavného súdu č. 41/2024 Z. z. pozastavená v časti týkajúcej sa zmeny a doplnenia Trestného zákona. V zmysle § 2 Trestného zákona sa trestnosť činu posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol trestný čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesením rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatela priaznivejší. Okresný súd Nitra ako aj Krajský súd v Nitre musel pri svojom rozhodovaní postupovať podľa v tom čase platnej a účinnej právnej úpravy, a tak aj rozhodoval. Novela Trestného zákona č. 40/2024 Z. z. nadobudla účinnosť až dňa 6. augusta 2024.

Je toho názoru, že nie sú splnené podmienky dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku a dovolaciemu súdu navrhol dovolanie obvineného podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku odmietnuť.

* * *

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (ďalej tiež „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) primárne skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu [§ 368 ods. 2 písm. h) Trestného poriadku], prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), oprávnenou osobou [§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku], v zákonom stanovenej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na zákonom určenom súde (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), ďalej, že dovolanie spĺňa obligatórne obsahové náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a že boli splnené aj podmienky uvedené v § 372 ods. 1 Trestného poriadku.

Najvyšší súd pripomína, že v zmysle § 385 ods. 1 Trestného poriadku je ako dovolací súd viazaný dovolacími dôvodmi, ktoré sú v dovolaní uvedené, pričom táto viazanosť sa týka vymedzenia chýb vytykánych napadnutému rozhodnutiu a konaniu, ktoré mu predchádzalo (§ 374 ods. 1 Trestného poriadku) a nie právnych dôvodov dovolania v ňom uvedených v súlade s § 374 ods. 2 Trestného poriadku z hľadiska ich hodnotenia podľa § 371 Trestného poriadku. Podstatné sú teda vecné argumenty uplatnené dovolateľom a nie ich subsumpcia (podradenie) pod konkrétne ustanovenia § 371 Trestného poriadku (rozhodnutie uverejnené v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 120/2012).

Poznamenáva tiež, že dovolanie je jeden z mimoriadnych opravných prostriedkov v rámci trestného konania, ktorý je spôsobilý privodiť prelomenie zásady nezmeniteľnosti právoplatných rozhodnutí a preto ho možno aplikovať iba v prípadoch, ak to je odôvodnené závažnosťou pochybenia napadnutého rozhodnutia súdu.

S ohľadom na povahu dovolacieho konania, ktoré je ako návrhové konanie vždy podmienené návrhom oprávnenej osoby znalej práva - minister spravodlivosti, generálny prokurátor, obhajca v mene

obvineného, najvyšší súd je viazaný podaným návrhom do takej miery, že v rámci prieskumu dodržiavania zákonnosti nemôže ísť nad rámec návrhu a v ňom špecifikovaných dôvodov dovolania (§ 385 Trestného poriadku).

* * *

Dovolací súd konštatuje, že obvinený v dovolaní uplatnil, či už priamo alebo v rámci vecnej argumentácie, dovolacie dôvody podľa § 371 ods. 1 písm. h) a písm. i) Trestného poriadku.

Pokiaľ obvinený v dovolaní namieta výrok o uloženom treste s tam rozvedenou argumentáciou, najvyšší súd k tomu uvádza, že v zmysle už ustálenej rozhodovacej činnosti dovolacieho súdu (napr. sp. zn. 2Tdo/29/2012), pokiaľ obvinený namieta uloženie neprimerane prísneho trestu, táto námietka nenapĺňa žiaden dovolací dôvod podľa § 371 Trestného poriadku. Zákon vo vzťahu k výroku o treste upravuje v ustanovení § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku dva dovolacie dôvody (pokiaľ nejde o situáciu, keď výrok o treste nemôže obstať v dôsledku chybného výroku o vine). Podľa uvedeného ustanovenia možno dovolanie podať, ak bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby alebo bol uložený taký druh trestu, ktorý zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa.

Uložením trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby sa rozumie uloženie trestu odňatia slobody obvinenému mimo trestnej sadzby ustanovenej Trestným zákonom za trestný čin, zo spáchania ktorého bol uznaný za vinného, ako aj prekročenie maximálnej zákonom stanovenej výmery trestu (napr. domáceho väzenia, povinnej práce, peňažného trestu, zákazu činnosti, zákazu pobytu a vyhostenia).

Dovolanie možno podať aj vtedy, ak súd uložil obvinenému taký druh trestu, ktorý Trestný zákon za prejednávany trestný čin nepripúšťa. Tento dovolací dôvod možno použiť aj v prípadoch, pri ktorých boli súčasne (popri sebe) uložené viaceré tresty, hoci Trestný zákon uloženie takýchto trestov súčasne nepripúšťa - § 34 ods. 7 Trestného zákona.

V posudzovanej veci, pokiaľ ide o uložený trest odňatia slobody, ide o taký druh trestu, ktorého uloženie zákon v tom čase účinný za trestný čin, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, pripúšťal a rovnako tak výmera tohto trestu bola určená v rámci zákonnej trestnej sadzby (10 až 15 rokov).

Dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku nie je naplnený tým, že obvinenému uložený trest odňatia slobody nezodpovedá jeho predstave, v dôsledku čoho uložený trest vníma ako neprimeraný. Najvyšší súd v rámci dovolacieho konania nie je pritom oprávnený skúmať otázku ne/primeranosti trestu, a to ani z pohľadu neskoršej zmeny trestnej sadzby v prospech obvineného, ktorá nastala až po právoplatnosti konečného rozhodnutia odvolacieho súdu (ktorým právoplatne skončilo trestné stíhanie).

Najvyšší súd dáva do pozornosti obvinenému, reagujúc na jeho dovoláciu argumentáciu, že pri časovej konkurencii viacerých zákonov v čase od spáchania trestného činu dovtedy, kým sa o ňom rozhoduje, § 2 Trestného zákona zakotvuje (v súlade s ústavnou zásadou vyjadrenou v čl. 50 ods. 6 ústavy) zákaz retroaktivity hmotnoprávných noriem v neprospech páchatel'a, pričom však retroaktívne pôsobenie Trestného zákona v jeho prospech je časovo obmedzené len do právoplatného skončenia trestného stíhania.

U obvineného v období medzi spáchaním trestného činu (od začiatku roka 2000 až do dňa 19. januára 2023, kedy došlo k dokonaniu trestného činu) a vyhlásením uznesenia odvolacieho súdu (11. apríl 2024) nedošlo k zmene zákonných ustanovení vo vzťahu k trestnosti spáchaného trestného činu a ukladaniu trestu obvinenému, preto nejde o situáciu upravenú v § 2 ods. 1 druhá veta Trestného zákona.

Obvinený pritom bol v posudzovanej trestnej veci právoplatne odsúdený (a tým aj právoplatne skončilo jeho trestné stíhanie) 11. apríla 2024, pričom konanie (trestnosť činu) obvineného, ktoré bolo v tom čase zákonne právne kvalifikované podľa § 172 ods. 3, ods. 4 písm. c), ods. 6 písm. b) Trestného

zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, ktoré by bolo v zmysle vyššie uvedenej novely Trestného zákona prekvalifikovateľné na § 173 ods. 1, ods. 3 písm. a) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona, ktorého aplikáciu sa v dovolaní dovoláva, až s účinnosťou (novely Trestného zákona) 6. augusta 2024.

Argumentácia obvineného tak v tomto smere nemá oporu v Trestnom zákone a nemožno ju ako právne relevantnú akceptovať.

K argumentácii obvineného, ktorú podporuje rozhodnutím (R) publikovaným v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 46/2014 (uznesenie najvyššieho súdu z 15. januára 2013, sp. zn. 2Tdo/69/2012), najvyšší súd zdôrazňuje jednak odlišnosť (špecifickosť) procesnej situácie riešenej v tomto publikovanom rozhodnutí, z ktorého prijatá právna veta vyviera, a jednak aj iný (skorší) právny stav, za účinnosti ktorého bola táto právna veta prijatá.

Aktuálna interpretácia právnych záverov tohto judikátu (v právnych vetách označených ako I. a II.) je tak aktuálne obmedzená jednak s ohľadom na individuálnosť v publikovanom rozhodnutí riešenej procesnej situácie, a taktiež vzhľadom na neskoršiu zmenu Trestného poriadku, ktorá nastala novelizáciou Trestného poriadku účinnou od 15. marca 2024, zakotvujúcou (nové) ustanovenia § 405a až § 405d (Preskúmanie rozhodnutia v dôsledku zmeny zákona).

V tomto publikovanom rozhodnutí bolo posudzované dovolanie generálneho prokurátora Slovenskej republiky (ďalej tiež „generálny prokurátor“) podané v neprospech obvineného z dôvodu, že v pôvodnom konaní mu bol uložený trest mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby (miernejší, než podľa zákona mal byť) v dôsledku nepoužitia tzv. asperačnej zásady (§ 41 ods. 2 Trestného zákona) v znení jej právnej úpravy účinnej v čase rozhodovania konajúcich súdov. Dovolací súd však v čase rozhodovania o tomto dovolaní, hoci zistil dôvodnosť dovolania generálneho prokurátora (porušenie zákona v prospech obvineného pre nesprávnosť aplikácie asperačnej zásady), dospel k záveru o nevyhnutnosti reakcie na medzičasom publikovaný nález ústavného súdu z 28. novembra 2012, sp. zn. PL. ÚS 106/2011, ktorý vyslovil časť právnej úpravy asperačnej zásady v § 41 ods. 2 Trestného zákona za rozpornú s ústavou, v dôsledku čoho v čase rozhodovania dovolacieho súdu zistené pochybenie - v dôsledku zohľadnenia (až) týmto nálezom vytvorenej modifikácie asperačnej zásady - už neodôvodňovalo záver (inak dôvodný z pohľadu právnej úpravy účinnej v čase rozhodovania o treste v pôvodnom konaní) o uložení obvinenému trestu mimo zákonom ustanovenej trestnej sadzby [v zmysle dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. h) Trestného poriadku], a preto dovolací súd dovolaniu generálneho prokurátora nevyhovel, t. j. odsudzujúce rozhodnutie vo výroku o treste z dôvodu, ktorý by bol v neprospech obvineného, nezrušil, a to práve z dôvodu nevyhnutnosti konštatovania potreby zohľadnenia takejto zmeny zákona, ktorá nastala publikovaným nálezom ústavného súdu o nesúlade časti § 41 ods. 2 Trestného zákona s ústavou.

Teda práve v kontexte s touto procesnou situáciou bol vyslovený záver o nevyhnutnosti zohľadnenia aj zmeny právneho stavu v čase od vyhlásenia napadnutého rozhodnutia do momentu rozhodovania dovolacieho súdu v súvislosti s ústavným princípom retroaktivity Trestného zákona, resp. jeho zmeny priaznivej pre páchatel'a s odkazom na čl. 50 ods. 6 ústavy a § 2 ods. 1 Trestného zákona.

Navyše uvedené rozhodnutie (2Tdo/69/2012) bolo vydané za účinnosť iného právneho stavu, kedy na rozdiel od aktuálneho neexistovala právna úprava § 405a až § 405d Trestného poriadku (účinná až od 15. marca 2024), upravujúca v systéme mimoriadnych opravných prostriedkov (popri zrušení právoplatných rozhodnutí v prípravnom konaní, dovolaní a obnove konania) aj inštitút „Preskúmanie rozhodnutia v dôsledku zmeny zákona“.

Tento inštitút v zmysle princípu retroaktívneho pôsobenia zmeny Trestného zákona v prospech páchatel'a zakotvuje mechanizmus procesnej reakcie (ingerencie súdu) výlučne vo vzťahu k odsudzujúcim právoplatným rozsudkom a odsúdeným, ak trest im uložený na ich podklade nebol doposiaľ vykonaný, a to výlučne vo vzťahu k situácii, keď neskoršia zákonná zmena (v ich prospech) spočíva v nastolení stavu, kedy čin, pre ktorý boli odsúdení a za ktorý vykonávajú trest, podľa

posúdenia novej právnej úpravy už nie je vôbec trestným činom, čím výlučne inštitút zániku trestnosti § 84 Trestného zákona (trestnosť činu, ktorý mal v čase spáchania znaky niektorého trestného činu uvedeného v osobitnej časti tohto zákona, zaniká, ak neskorší zákon ustanoví, že tento čin nie je trestným činom) z dôvodu zmeny zákona, bol časovo rozšírený aj na obdobie po právoplatnosti skončenia trestného stíhania.

Označený novokoncipovaný inštitút s účinnosťou od 15. marca 2024 tak zakotvuje povinnosť súdov, mechanizmom vymedzeným v § 405a až § 405d Trestného poriadku, procesne reagovať výlučne v prospech odsúdeného, vykonávajúceho právoplatne uložený trest na základe rozsudku, ktorým bol uznaný za vinného pre trestný čin, ktorý v dôsledku zmeny Trestného zákona už nie je trestným činom (t. j. ktorého trestnosť zanikla).

Keďže zákonodarca povinnosť takejto procesnej reakcie vo vzťahu k odsúdenému, vykonávajúcemu trest za trestný čin, ktorého trestnosť nezanikla, neupravil, a to ani na prípady, v ktorých by odsúdenému z dôvodu zmeny zákona, ktorá nastala až po jeho právoplatnom odsúdení, z pohľadu takejto neskoršej priaznivejšej právnej úpravy prichádzala do úvahy pri posudzovaní trestnosti identického činu jeho miernejšia (priaznivejšia) právna kvalifikácia alebo/aj ukladanie mu trestu miernejším spôsobom (či už z pohľadu druhu trestu alebo jeho výmery), dostatočne zreteľne tým zákonodarca vymedzil vôľu nerozširovať retroaktívne pôsobenia Trestného zákona v prospech páchatelia nad rámec § 2 ods. 1 Trestného zákona (t. j. aj na tieto prípady), a odraz tohto ustanovenia v trestnom konaní ponechal výlučne k časovému úseku trestného stíhania.

Takýto záver napokon korešponduje so zákonnou dikciou časovej pôsobnosti Trestného zákona v § 2 ods. 1, podľa ktorého „Trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona účinného v čase, keď bol čin spáchaný. Ak v čase medzi spáchaním činu a vynesení rozsudku nadobudnú účinnosť viaceré zákony, trestnosť činu sa posudzuje a trest sa ukladá podľa zákona, ktorý je pre páchatelia priaznivejší“, pričom v zmysle § 10 ods. 14 Trestného poriadku je „trestné stíhanie úsek od začatia trestného stíhania až do právoplatnosti rozsudku, prípadne iného rozhodnutia orgánu činného v trestnom konaní alebo súdu vo veci samej“ (rozhodnutia vo veci samej je potom potrebné vnímať v intenciách výpočtu § 368 ods. 2 Trestného poriadku).

V posudzovanej trestnej veci bol obvinenému uložený trest odňatia slobody na samej dolnej hranici zákonom stanovenej trestnej sadzby (10 rokov) a preto dovolací súd konštatuje, že trest obvinenému právoplatne uložený, na podklade odsudzujúceho rozsudku súdu I. stupňa v spojení s uznesením odvolacieho súdu, bol uložený v zákonnej stanovenej trestnej sadzbe.

* * *

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku najvyšší súd uvádza, že tento je v zmysle dikcie označeného zákonného ustanovenia naplnený, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovoľené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného

zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod.

Vecnú opodstatnenosť svojho dovolania obvinený odvíja primárne z toho, že v rámci dokazovania nebolo preukázané, že sa skutok stal tak, ako je to uvedené v obžalobe a vznikli pochybnosti o jeho vine, minimálne v otázke právnej kvalifikácie skutku, čo opiera o svoju výpoveď, výpovede jednotlivých svedkov (S. L., S. Q., K. H.), prepisy odposluchov a nezaistenie žiadnych omamných látok pri domovej prehliadke ani väčšieho obnosu peňazí.

Pokiaľ obvinený v dovolaní namietal, že vykonaným dokazovaním nebolo preukázané, že sa skutok stal tak, ako je to uvedené v obžalobe, čím vznikli pochybnosti o jeho vine, najvyšší súd zdôrazňuje, že dovolanie nie je ďalším odvolaním, teda riadnym opravným prostriedkom, ale súdny prieskum v dovolacom konaní je zákonom vymedzený omnoho užšie, a to viacerými zákonom stanovenými obmedzeniami. Významné obmedzenie súdneho prieskumu v dovolacom konaní vyplýva z § 371 ods. 1 písm. i), vety za bodkočiarkou Trestného poriadku, ktoré dovolaciemu súdu zakazuje skúmať správnosť zisteného skutku a vyjadreného v tzv. skutkovej vete rozsudku („správnosť a úplnosť zisteného skutku dovolací nemôže skúmať a meniť“). Z citovaného vyplýva, že ak dovolací súd nesmie skúmať správnosť a úplnosť zisteného skutku, rovnako ani dovolateľ nemôže s úspechom namietat, že skutkový stav tak, ako bol zistený v základnom trestnom konaní, mal byť zistený nesprávne alebo neúplne. Pokiaľ teda obvinený namietal, že v jeho trestnej veci majú byť (vychádzajúc z jeho vlastného hodnotenia dôkazov) aj po vykonaní dokazovania naďalej dané pochybnosti o jeho vine, tak ide o námietku proti správnosti zistenia skutku vyjadreného v tzv. skutkovej vete, nesubsumovateľnú pod žiaden z dovolacích dôvodov podľa § 371 ods. 1 písm. a) až n) Trestného poriadku, pretože presahuje rámec prieskumu v dovolacom konaní. Namietanie nesprávnosti skutkových zistení alebo nesprávneho hodnotenia dôkazov nenapĺňa žiaden dovolací dôvod (primerane viď R/57/2007, S/3/2011, R/7/2011).

Pokiaľ ide o právne posúdenie vecí, ani v tejto otázke najvyšší súd nevzhliadol opodstatnenosť námietok obvineného. Vychádzajúc zo skutkových záverov ustálených súdmi nižšieho stupňa, ktoré nie je už oprávnený skúmať a meniť, dospel k tomu, že z vymedzenia skutku, tak ako bol sformulovaný v skutkovej vete rozsudku súdu I. stupňa, je zrejmé, že zodpovedá právnej kvalifikácii - posúdeniu konania obvineného ako obzvlášť závažného zločinu nedovolennej výroby omamných a psychotropných látok, jedov alebo prekurzorov, ich držania a obchodovania s nimi podľa § 172 ods. 3, ods. 4 písm. c), ods. 6 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. b), písm. j) Trestného zákona. Použitú právnu kvalifikáciu odôvodňujú všetky skutkové okolnosti, ktoré sú v popise skutku zahrnuté, a ktoré vyjadrujú naplnenie príslušných znakov skutkovej podstaty označeného trestného činu. Zo znenia skutkovej vety v rozsudku súdu I. stupňa, ktorú si bezo zmeny v celom rozsahu osvojil aj odvolací súd, zrozumiteľne vyplýva konanie obvineného, čím je dovolací súd viazaný. Pre najvyšší súd je v zmysle uvedeného podstatným, že zo skutku zreteľne vyplýva, že obvinený od bližšie nezisteného obdobia začiatkom roku 2020 až do dňa 19. januára 2023 [teda záväzným spôsobom konania - po dlhší čas - § 138 písm. b) Trestného zákona] zadovážoval psychotropnú látku metamfetamín zvanú „pervitín“, a to pre osobnú spotrebu, ale aj za účelom predaja alebo poskytnutia konečným užívateľom drog, tento prechovával v mieste svojho trvalého pobytu v T., ako aj všade tam, kde sa zdržiaval a počas osobného stretnutia, resp. po predchádzajúcom telefonickom rozhovore, v T. a okolí predával obvykle jednu dávku drogy pervitín za sumu 10 € alebo ju konzumentom poskytol bezodplatne, a to najmä S. L., S. Q., N. J., K. C., K. H., ako aj iným doposiaľ nestotožneným osobám [záväzným spôsob konania - na viacerých osobách - § 138 písm. j) Trestného zákona s poukazom na § 127 ods. 12 Trestného zákona - viacerými osobami sa rozumejú najmenej tri osoby].

V danej súvislosti je potrebné dodať, že dovolací súd hodnotí skutkový stav pri rozhodovaní o dovolaní, ktoré sa opiera o dovolací dôvod uvedený v § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku len z hľadiska toho, či skutok alebo iná okolnosť skutkovej povahy boli správne právne posúdené. Z tohto pohľadu hodnotí aj skutočnosť, či skutok, z ktorého bol obvinený uznaný za vinného, bol v tzv. skutkovej vete

rozsudku vymedzený tak, aby zodpovedal znakom skutkovej podstaty príslušného trestného činu (R 47/2008).

Vo vzťahu ku skutkovému stavu zistenému súdmi nižšieho stupňa, vyjadrenému v tzv. skutkovej vete výroku ich meritórnych rozhodnutí vydaných v rámci základného konania, môže obvinený v dovolaní uplatňovať iba námietky právneho charakteru, nikdy nie námietky skutkové. Za skutkové námietky sa pritom považujú námietky, ktoré smerujú proti skutkovým zisteniam súdov, proti rozsahu vykonaného dokazovania, prípadne i hodnoteniu vykonaných dôkazov súdmi nižšej inštancie (hodnovernosti resp. nehodnovernosti vypočutých svedkov). Dovolací súd nemôže posudzovať správnosť a úplnosť skutkových zistení aj preto, že nie je oprávnený bez ďalšieho prehodnocovať vykonané dôkazy bez toho, aby ich mohol v konaní o dovolaní sám vykonávať. Ťažisko dokazovania je totiž v konaní na súde prvého stupňa, a jeho skutkové závery môže dopĺňať, resp. korigovať iba odvolací súd v rámci odvolacieho konania. Dovolací súd nie je možné chápať ako druhú, „odvolaciu“ inštanciu zameranú k preskúmaniu rozhodnutí súdov nižšieho stupňa.

Analyzujúc jednotlivé dovolacie výhrady dospel najvyšší súd k záveru, že obvinený nimi napáda výhradne skutkové zistenia učinené vo veci nižšie konajúcimi súdmi. Povaha týchto námietok sa teda celkom vymyká nielen obsahovému rámcu uplatneného dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku, ale nenapĺňa atribúty ani ostatných dôvodov taxatívne vymedzených v § 371 ods. 1 Trestného poriadku. Najvyšší súd v tomto smere podotýka, že namietať správnosť skutkových zistení je v dovolacom konaní oprávnený výlučne minister spravodlivosti na podklade dovolacieho dôvodu podľa § 371 ods. 3 Trestného poriadku.

Ako už bolo konštatované najvyšším súdom, obvinený svojím dovolaním napáda primárne správnosť skutkových zistení, domáhajúc sa zmeny ich hodnotenia vo svoj prospech. Až z takto vytýkaných nedostatkov (sekundárne) zjavne mylným spôsobom dospieva k záveru o nesprávnom právnom posúdení inkriminovaného skutku v zmysle § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Obvinený svojím dovolaním vyslovuje nesúhlas s hodnotením obsahu konkrétnych dôkazov (vyplývajúcich predovšetkým z výpovedí vypočutých svedkov, analýzy prepisov odposluchov a výsledkov domovej prehliadky), prezentuje vlastné - pre seba priaznivejšie hodnotenie dôkaznej situácie, resp. predkladá vlastnú verziu skutkového deja (ohľadom nezabezpečovania pervitínu pre S. L., S. Q. a K. H., ktorí modifikovali svoje výpovede z prípravného konania na hlavnom pojednávaní v tom, že im obvinený pervitín nezabezpečoval, resp. nepredal, alebo spochybňovali pravdivosť výpovedí svedkov K. C. či N. J., ktorí zotrvali na svojom tvrdení o kupovaní pervitínu od obvineného). Ako vyplýva z vyššie uvedeného, najvyšší súd týmto námietkam nemohol priznať relevanciu, a preto sa s nimi v odôvodnení predmetného rozhodnutia ani meritórne nezaoberal.

Niet najmenších pochyb o tom, že obvinený sa podaným dovolaním snaží preniesť svoju odvolaciu argumentáciu pred dovolací súd. Ako však bolo vysvetlené vyššie, odvolanie si nemožno zamieňať s konaním o mimoriadnom opravnom prostriedku - dovolaním.

Dovolacie námietky obvineného proti spôsobu hodnotenia dôkazov a nenáležite zistenému skutkovému stavu súdmi v pôvodnom konaní tak dovolací súd hodnotil ako nespôsobilé (vecne) naplniť dovolateľom uplatnený dovolací dôvod podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku. Súčasne platí, že hodnotenie dôkazov spôsobom, ktorý nezodpovedá predstavám obvineného, nie je možné uplatniť ako dôvod dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku (ako ani žiaden iný z katalógu dovolacích dôvodov dostupných pre obvineného v rámci § 371 ods. 1 a nasl. Trestného poriadku).

Z pohľadu dovolateľom vytýkaných chýb tak napadnutým rozhodnutím ani konaním, ktoré mu predchádzalo, nebol naplnený akýkoľvek dovolací dôvod, ani zo spektra dôvodov, ktoré dovolateľ priamo uplatnil, ale ani z iných dovolacích dôvodov, pod ktoré by ním uvedené námietky inak bolo možné podradiť (subsumovať).

Dovolací súd preto na neverejnom zasadnutí uznesením podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného odmietol, pretože je zrejmé, že nie sú splnené dôvody dovolania podľa § 371 Trestného poriadku.

Toto rozhodnutie prijal senát jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.